

Geodata – en strategisk resurs för Försvarsdepartementet

Geodata – en strategisk resurs för Försvarsdepartementet

Statliga verksamheter under Försvarsdepartementet är beroende av geodata.

Alla dessa skulle gynnas av ett säkert och robust informationsekosystem för allt från insatsplanering, totalförsvarets lägesbild, säkerhet och risk-bedömning samt för att identifiera och skydda områden.

Geodata är som den digitala ryggraden för ett väl fungerande totalförsvaret, av stor vikt för Försvarsdepartementet.

Geodataberoende myndigheter/verksamheter inom departementets ansvar

Försvarsmakten
Kustbevakningen
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Övrig geodataberoende verksamhet

Försvarets materielverk
Statens haverikommission
Totalförsvarets forskningsinstitut.

Geodata är kritiskt viktigt för Försvarsdepartementet –

inte bara för militär strategi, utan också för civil beredskap och totalförsvaret.

Det handlar om att ha rätt information på rätt plats i rätt tid, särskilt i kris, konflikt eller krig.

Geodata är digital information som beskriver företeelser med ett geografiskt läge.

Det kan vara information om platser, byggnader, sjöar, vägar, fastigheter, vegetation eller befolkning, allt kopplat till en specifik plats på jorden.

Försvarsdepartementets bidrag till vägen framåt

Se geodata som en kritisk infrastruktur fråga, på samma nivå som elnät, bredband och cybersäkerhet.

1. Hitta ändamålsenliga former för **finansiering** av de offentliga investeringarna och förvaltning av geodata.
- det ger er nytta
2. Ge **nationellt samordnad styrning** till myndigheterna för genomförande av strategiska planen
3. **Tänk informationsförsörjning** och undersök möjligheterna med geodata och digitalisering inför beslut och styrning samt i redan initierade eller kommande utvecklingsuppdrag till myndigheterna
4. **Frigör resurser** för utveckling av tydliga rättsliga regler
5. **Samordna och koordinera** frågorna mellan berörda departement
6. **Stärk tillgången** till geodata inom försvarsområdet.

Försvarsmakten ser möjligheter att mer anpassade geodata för militära behov och enligt gemensamma specifikationer i högre grad framställs vid respektive informationsproducent.

Detta kan både utgöras av ökad kartering av topografiska geodata och sjögeografisk information men också geodata som beskriver militärgeografi ur olika register och tematiska informationsmängder, infrastruktur, befolkningsstatistik, mm.

Nyttor med geodata för Försvarsdepartementet

Totalförsvarets lägesbild

Geodata används för att skapa en gemensam lägesbild mellan militära och civila aktörer t.ex. Försvarsmakten, MSB, länsstyrelser och räddningstjänst. Det möjliggör samordning av insatser, t.ex. vid naturkatastrofer, cyberhot eller militära konflikter.

Militär planering och riksintressen

Försvarsmakten använder geodata för att identifiera och skydda områden av riksintresse för totalförsvaret, inklusive militära anläggningar och övningsfält. Kartor och geografisk analys är avgörande för taktisk planering, logistik och övervakning.

Säkerhet och riskbedömning

I en tid av ökande geopolitiska utmaningar är tillförlitliga geodata avgörande för Sveriges säkerhet och beredskap.

FOI (Totalförsvarets forskningsinstitut) har utvecklat metoder för att bedöma risker med att tillgängliggöra geodata som öppna data, så att känslig information inte hamnar i fel händer.

Robust infrastruktur

Det finns behov av att säkra tillgången till geodata via Swedish Government Secure Intranet (SGSI) särskilt vid kriser eller krig. Geodata måste vara tillgängliga, säkra och interoperabla mellan olika aktörer.

Tillgång till auktoritativa och kvalitetssäkrade geodata, kartor och sjökort utgör en viktig grundförutsättning för all militär verksamhet och i förlängningen för att kunna försvara Sverige och våra allierade.

Anpassade militära kartor och sjökort samt olika typer av militärgeografisk information utgör underlag för operationer och planering samt genomförande av övningar.

Därtill behöver verksamhetsinformation i geografisk form kunna skapas, sammanställas och exploateras för att stödja både förvaltningsverksamhet, underrättelsetjänst, planering och genomförande av operationer, etc.

Konsekvenser av att inte genomföra nationell strategisk plan för geodataområdet

Dubbelarbete och ineffektivitet

- Myndigheter och kommuner bygger parallella lösningar
- Bristande samordning ökar kostnader och minskar återanvändning
- Försvar, samhällsskydd och klimat måste skapa separata lösningar

Lågeffektiv digitalisering

- Svårigheter att automatisera beslut och processer
- Hämmande för innovation inom AI, digital tvilling och smarta tjänster

Sårbart och osäkert

- Möter inte behov av utveckling mot nya krav på robusthet
- Varierande bedömningar av informationens känslighet mellan myndigheter som tillhandahåller samma information.

Begränsad tillgång till data

- Svårt att få tillgång till offentlig geodata i rätt format, tid och kvalitet
- Tidskrävande och analog insamling

Svagare krisberedskap och klimatanpassning

- Ingen samlad bild av lägesinformation i kris
- Svårt att planera för beredskap och höjd beredskap

Kostsam avsaknad av enhetlighet

- Det är kostsamt att göra om och anpassa geodata om enskilda myndigheter väljer olika vägar i digitaliseringsarbetet.

Fotograf: Jesper Moldvik/Helikopterflottiljens kommunikationsavdelning